

Nr 8

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ökad utlåning från fiskerilånefonden för budgetåret 1957/58, m. m.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 105 av herr *Berg, Gunnar, m. fl.* och II: 114 av herr *Johansson i Öckerö m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att det belopp, som av Kungl. Maj:t årligen må disponeras såsom lån från fiskerilånefonden, skall fr. o. m. budgetåret 1957/58 utgöra 3 800 000 kr., dels såsom kapitaltillskott till nämnda fond å tilläggsstat till riksstaten för samma budgetår under kapitalbudgeten, jordbruksdepartementet, statens utlåningsfonder, anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kr.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för yrkandena, får utskottet hänvisa till motionen II: 114.

Över motionerna har yttranden inhämtats från statskontoret, fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök och Sveriges fiskares riksförbund.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sitt den 15 februari 1958 dagtecknade yttrande erinrat, att styrelsen på i huvudsak de skäl, som anförts i förevarande motioner, hos Kungl. Maj:t hemställt om utökning av den för innevarande budgetår fastställda lånevolymen för fiskerilånefonden till 5 000 000 kr.

Statskontoret har i yttrande den 15 februari 1958 hänvisat till sitt remissyttrande över förut omförmälda av fiskeristyrelsen gjorda framställning. I sistnämnda yttrande, dagtecknat den 28 januari 1958, har statskontoret föreslagit dels att en undersökning sker av möjligheterna till och sätten för en begränsning av de ändamål, som skall tillgodoses från fiskerilånefonden, dels att räntan å lån från fonden fr. o. m. den 1 juli 1958 höjes lägst till det som normalränta fastställda procenttalet, dels ock att framställningen om vidgad utlåning från fonden icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Av yttrandet den 28 januari 1958 torde här vidare få intagas följande.

Spörsmålet om storleken av den utlåning, som skall ske från fiskerilånefonden, har under senare tid varit föremål för upprepade diskussioner och framställningar. Krav har därvid framkommit om utökning av den lånesumma, som tidigare fastställts eller föreslagits i samband med anslagsökanden för förstärkning av fonden. Senast har statskontoret den 5 och 15 februari 1957 avgivit yttranden i ämnet och därvid uttalat, att ämbetsverket icke kunde förorda bifall till då föreliggande framställningar i betraktande av att statsmakterna eftersträfvade en investeringsbegränsning och därför bl. a. vidtagit åtskilliga åtgärder i kreditbegränsande syfte. Statskontoret har också vid olika tillfällen understrukit den avsevärda differens, som förefin-

nes mellan räntan å lån från fiskerilånefonden och låneräntan i allmänna marknaden.

Det ständigt växande lånebehovet från fiskerilånefonden och de begränsade möjligheter, som med hänsyn till det budgetära läget står till buds för att tillgodose önskemålen om lån, ger enligt statskontorets mening anledning till övervägande, om icke en kartläggning bör ske av lånebehoven i syfte att klargöra, vilka ändamål som främst bör tillgodoses med förefintliga medel. Vidare torde — som ämbetsverket tidigare framhållit — uppmärksamhet böra ägnas åt lånevillkoren, enkannerligen räntans storlek. Den tidigare stora differensen mellan räntan å lån från fiskerilånefonden och låneräntan i allmänna marknaden har efter räntehöjningen i juli 1957 ytterligare ökats. Det bör enligt statskontoret beaktas, att för stödlån till jordbrukare, som 1957 tillfogats skördeskador, fastställts en ränta av 5,75 %, medan fiskerilånen löper med 3 % ränta (kung. 1937: 627 samt 1943: 936 och 937). Statskontoret finner skäl för en dylik åtskillnad knappast föreliggande. En omedelbar höjning av sistnämnda räntesats, förslagsvis till den för stödlånen bestämda och i varje fall icke understigande normalräntan, synes enligt statskontoret böra vidtagas.

Genom 1957 års riksdags beslut höjdes utlåningsramen för fiskerilånefonden med 400 000 kr. till 3 000 000 kr., vilket motsvarade något mer än 50 % av då föreliggande lånebehov. Ett bibehållande av i stort sett samma relation skulle nu erfordra ett utlåningsmaximum av 4 500 000 kr. Emellertid torde — såvitt statskontoret kan bedöma — det finansiella läget över huvud taget icke medge en rubbning av förra årets riksdagsbeslut beträffande utlåning från fiskerilånefonden med därav följande kapitalinvesterings- och upplåningsbehov.

Sveriges fiskares riksförbund har i sitt den 15 februari 1958 dagtecknade yttrande tillstyrkt ifrågakvarande motioner. Därvid har förbundet anfört i huvudsak följande.

Frågan om fiskerilånefonden och bestämmelserna om den årliga lånevolymen är av utomordentligt stor betydelse för hela svenska fisket. Detta sammanhänger i första hand med den omfattande rationaliseringen och effektiviseringen inom fisket samt i andra hand med den pågående penningvärdesförsmärningen, vilka faktorer tillsammans bidragit till att anskaffningskostnaderna för lämpliga fartyg rör sig om betydligt större belopp än tidigare. I motionerna har framhållits, att låneanspråken under innevarande budgetår måst reduceras till omkring 1/3, vilket medför svårigheter ej blott för fiskarna utan även för hela fiskerinäringen. Förbundet instämmer till fullo i de synpunkter, som framhålls i motionerna.

Förbundet erinrar om dels den utomordentligt goda säkerhet, som staten har för dessa lån, därigenom att de utlämnas endast till låneförmedlarna — hushållningssällskap och landsting — mot skuldförbindelse. Vidare sköter fiskarna på ett föredömligt sätt sina återbetalningar, varigenom några avskrivningar eller förluster över huvud taget inom denna lånerörelse förbundet veterligt icke förekommit under de senaste 20 åren. Enligt förbundets synpunkter borde lånevolymen fr. o. m. innevarande budgetår och tills vidare fastställas till ett belopp av 7 000 000 kr., vilket ändock icke skulle kunna tillgodose samtliga låneanspråk. Med hänsyn till den önskvärda återhållsamhet beträffande investeringar, som anses böra iakttagas i nuvarande ekonomiska läge, har emellertid motionärerna ansett sig kunna stanna vid samma belopp, som bestämts för budgetåret 1956/57, eller 3 800 000 kr. och funnit, att ett kapitaltillskott med 800 000 kr. skulle erfordras. Ur förbundets synpunkt är detta belopp synnerligen otillräckligt och den av förbundet tidigare

angivna summan den riktigaste. Dock anser sig förbundet kunna instämma i vad som uttalats i nämnda motioner.

Utskottet. För budgetåret 1957/58 har det belopp, som årligen må utlånas från fiskerilånefonden, fastställts till 3 000 000 kronor. I motionerna I: 105 och II: 114 har yrkats, att ifrågavarande utlåningsbelopp skall ökas till 3 800 000 kronor och att till följd härav å tilläggsstat till riksstaten för samma budgetår skall anvisas ett kapitaltillskott av 800 000 kronor. Såsom motivering härför har motionärerna anfört, att många fiskare försatts i ett synnerligen bekymmersamt läge på grund av å ena sidan de höga anskaffningskostnaderna för havsgående fiskebåtar samt å andra sidan de alltmera minskade fiskerilånen och de stränga kreditrestriktionerna. Enligt nu slutförda beräkningar för innevarande budgetår uppgår av vederbörande låneförmedlare till fiskeristyrelsen ingivna låneansökningar till ett sammanlagt belopp av 8 795 930 kronor, medan endast ovan omförmälda 3 000 000 kronor står till förfogande.

Utskottet anser för sin del angeläget, att den rationalisering och utbyggnad av fiskeflottan, som är av behovet påkallad, ej hämmas i brist på medel. Av nyssnämnda beräkningar framgår, att det skulle behövas nära nog en tredubbling av lånevolymen för att tillgodose anspråken på fonden. En så betydande höjning kan emellertid enligt utskottets mening i det nuvarande budgetära läget icke komma i fråga. Däremot är utskottet berett att förorda sådan utökning av låneramen, att de mest trängande lånebehoven kan tillgodoses. I detta syfte tillstyrker utskottet, att låneramen i enlighet med förslaget i motionerna I: 105 och II: 114 höjes till 3 800 000 kronor, d. v. s. samma belopp som av riksdagen fastställts för budgetåret 1956/57 och av Kungl. Maj:t föreslagits för budgetåret 1958/59. För att möjliggöra en dylik utlåning torde ett ytterligare kapitaltillskott av 800 000 kronor vara erforderligt. Utskottet vill i detta sammanhang slutligen erinra om statskontorets i det föregående redovisade uttalande angående storleken av räntan å lån från fiskerilånefonden.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 105 och II: 114,

1) medge att tills vidare från och med budgetåret 1957/58 ett belopp av 3 800 000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras för lån från fiskerilånefonden;

2) till *Fiskerilånefonden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1957/58 under kapitalbudgeten, statens utlåningsfonder, anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

Stockholm den 11 mars 1958

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Anderberg, Lage Svedberg, Nord, Jon Jonsson, Hermansson, Gunnar Berg, Johan Persson*, Kristiansson, Franzén* och Yngve Nilsson;

från a n d r a kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Jonsson i Strömsund, Ahlsten, Lindström, Arweson*, Jönsson i Gärds Köpinge, Franzén i Motala, Nilsson i Bästekille, Johansson i Öckerö och Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Anderberg, Jon Jonsson, Kristiansson, Jonsson* i Strömsund, *Lindström, Jönsson* i Gärds Köpinge och *Franzén* i Motala, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka bifall till motionerna I: 105 och II: 114 samt att därför utskottets utlåtande och hemställan bort ha följande lydelse:

»För budgetåret 1957/58 har det belopp, som årligen må utlånas från fiskerilånefonden, fastställts till 3 000 000 kronor. I motionerna I: 105 och II: 114 har yrkats, att ifrågavarande utlåningsbelopp skall ökas till 3 800 000 kronor och att till följd härav å tilläggsstat till riksstaten för samma budgetår skall anvisas ett kapitaltillskott av 800 000 kronor. Enligt utskottets mening torde emellertid det finansiella läget icke medge en ändring av förra årets riksdagsbeslut beträffande utlåning från fiskerilånefonden med därav följande kapitalinvesterings- och upplåningsbehov. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet bifall till ifrågavarande motioner.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 105 och II: 114 icke må av riksdagen bifallas.»